

Godt norsk helsespråk – hvor finnes hjelpen?

Michael 2023; 20: 411–3.

De fleste ønsker å bruke et godt og tjenlig språk. Men iblant kan det være vanskelig å vite hva som er godt språk for formålet, og hvor råd og hjelp finnes når det er behov for det.

Et seminar om godt norsk helsespråk ble arrangert i Legenes hus i Oslo 8. mai 2023. De rundt 30 deltakerne i møterommet hadde selskap av av et enda større antall som fulgte møtet på nett.

Kirsti Berg, vitenskapelig redaktør i tidsskriftet *Bioingeniøren*, slo an tonen med å spørre hva vi trenger hjelp til. Medisinske uttrykk kan være presise nok innen de enkelte faggruppene, men når de skal forstås av andre fagfolk eller skal brukes i popularisert form, oppstår problemer. Og hva med sjargongen på laben og fagspråket som «alle» kan forstå? Professor Petter Gjersvik fulgte opp og drøftet vanskene med å finne norske avløserord, især for engelske uttrykk som er gått inn i språket. Viktige nyanser kan tilsløres. Tilsynelatende synonymmer er ikke alltid synonyme. Å lage avløserord kan være krevende, men kan i mange tilfeller også være enklere enn man tror.

Redaktør for *Felles nettløsning for spesialisthelsetjenesten*, Elisabeth Stakkeland, fortalte om arbeidet med å lage en felles base av oppdaterte, medisinske informasjonstekster som kan brukes overfor enkeltpasienter. Da vil man ideelt sett sikre at det er den best tilgjengelige kunnskap som formidles, og i en forståelig form. Å sette sammen skriv etter klikk-og-hent-metoden høres besnærende, men det var seminardeltakere som spisset ørene. Er det da sikkert at de som komponerer slike tekster, selv har tilbørlig innsikt i hva

Språk i stereo – det avanserte auditoriet i Legenes Hus har storskjerm. Ved paneldebatten til slutt møtte innlederne både seminardeltakerne og seg selv i full størrelse. Fra venstre møteleder Erlend Hem, Elisabeth Stakkeland, Petter Gjersvik, Kirsti Berg, Anette Wingerei Hegnar og Erik Fosse. (Foto: Øivind Larsen)

de sender ut? Sammensatte brev med motstridende avsnitt etc., er vel kjent fra forvaltningen og kan volde hodebry, selv om det fins systemer for å forhindre dette.

Nettredaktør Anette Wingerei Hegnar fra Direktoratet for e-helse fortalte om verktøyet *Nynorskoversetteren* som kan oversette bokmål til nynorsk bedre enn *Google Translate*. Hun beskrev det som et nyttig hjelpemiddel, selv om det fortsatt er behov for en nynorskkyndig person til å sjekke oversettelsene. Det var godt at Ivar Aasen levde i en annen tid og ikke var til stede. På den annen side ville han vel likt at noen tar ansvar og faktisk kontrollerer feilaktig nynorsk.

Kirurgprofessor Erik Fosses innlegg «Hva kan kunstig intelligens hjelpe oss med?» ble egentlig både en oppdatering og oppsummering. Han og hans gruppe er blant dem som har gått vitenskapelig til verks for å se hvordan journalspråk kan analyseres og gi grunnlag for maskinmessig behandling. Dette lød lovende, men man merket seg at journaltekster til forskningsformål hittil har vært vanskelig tilgjengelig av juridiske grunner.

Seminaret ble arrangert av Gruppe for norsk medisinsk fagspråk i samarbeid med Språkrådet og Direktoratet for e-helse. Etter planen skal Direktoratet for e-helse være vertskap for neste seminar høsten 2023.

Litteratur:

1. Hem E, Nylenna M, red. Helsespråk. *Michael* 2021; 18; Supplement 26. <https://www.michaeljournal.no/journal/1000/26> (12.5.2023).
2. Nylenna M, Hem E, Husom N, red. Pasientjournalen – språk, dokumentasjon og helsekompetanse. *Michael* 2023; 20; Supplement 31. <https://www.michaeljournal.no/journal/1000/31> (12.5.2023).

Øivind Larsen

oivind.larsen@medisin.uio.no